

*Załącznik do zarządzenia rektora nr 104/2022
z dnia 1 lipca 2022 roku
w sprawie wprowadzenia zasad pisania prac dyplomowych
w Wydziale Nauk o Zdrowiu
w Akademii Bialskiej Nauk Stosowanych im. Jana Pała II
Filia w Radzynie Podlaskim.*

WYDZIAŁ NAUK O ZDROWIU

Filia w Radzynie Podlaskim

ZASADY PISANIA PRAC DYPLOMOWYCH

Spis treści

Wstęp	3
1. Wymagania wstępne	4
1.1 Praca dyplomowa licencjacka	4
2. Zasady redakcji pracy dyplomowej	4
2.1 Układ pracy	4
2.2 Strona tytułowa pracy dyplomowej, oświadczenia	5
2.3 Wykaz skrótowców	5
2.4 Streszczenie i słowa kluczowe	5
2.5 Spis treści	5
2.6 Wstęp	5
2.7 Struktura pracy – podział na rozdziały, podrozdziały	5
3. Techniczne zasady pisania prac dyplomowych	7
3.1 Zasady ogólne	7
3.2 Numerowanie części pracy	7
3.3 Język i styl pracy	7
3.4 Rysunki	8
3.5 Tabele i wzory	8
3.6 Odwołania do piśmiennictwa	9
3.7 Przypisy dolne	10

Wstęp

Prace dyplomowe na kierunkach studiów o profilu praktycznym powinny być użyteczne i rozwiązywać istotny problem wdrożeniowy, uwzględniając współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym na podstawie określonej umowy zewnętrznej i wspólnie określonych warunków. Mogą być również pracami kazuistycznymi (analiza indywidualnego przypadku), badawczymi lub projektowymi. Praca dyplomowa powinna zawierać część badawczą - charakter eksperymentu, badań terenowych, projektu, ekspertyzy lub planu opieki itp.

Prace dyplomowe na studiach pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich powinny różnić się zakresem podejmowanej problematyki, zakresem i rodzajem materiałów źródłowych oraz stopniem zaawansowania metod badawczych stosowanych przez studenta.

Wszystkie prace powinny potwierdzać znajomość metod badawczych i umiejętność korzystania ze źródeł wiedzy na dany temat w oparciu o polską i obcojęzyczną literaturę.

Wszystkie prace dyplomowe podlegają sprawdzeniu w Jednolitym Systemie Antyplagiatowym (JSA). Pozytywne przejście procedury antyplagiatowej jest warunkiem koniecznym dopuszczenia pracy do egzaminu dyplomowego. Pracę należy wysłać najpóźniej na 2 tygodnie przed planowanym terminem egzaminu dyplomowego do promotora celem przeprowadzenia badania w JSA.

1. Wymagania wstępne

We wszystkich badaniach ankietowych, opartych na analizie dokumentacji medycznej lub pracach kazuistycznych należy uwzględnić zapisy Ustawy o Ochronie Danych Osobowych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1781 z późn.zm.) oraz regulaminy wewnętrzne jednostek systemu ochrony zdrowia.

1.1 Praca dyplomowa licencjacka

1. Praca dyplomowa licencjacka powinna być zgodna z kierunkiem studiów
2. Praca dyplomowa licencjacka powinna mieć charakter:
 - 1) badawczy – z wykorzystaniem analiz materiałów źródłowych i badań empirycznych. Opiera się na analizie dokumentów, artykułów, kwestionariusza wywiadu i/lub kwestionariusza ankiety oraz na przeprowadzanych przez studenta badaniach.
 - 2) projektowy – gdy student przygotowuje projekt rozwiązania określonego problemu praktycznego
 - 3) kazuistyczny (analiza indywidualnego przypadku) – obowiązkowo na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo. Praca kazuistyczna to szczegółowy i systematyczny opis sytuacji pacjenta w ciągu pewnego okresu czasu, a także opis zmian jakie w tym czasie zachodzą w zachowaniu człowieka, w jego zdrowiu i funkcjonowaniu w chorobie lub niepełnosprawności. Praca kazuistyczna jest jakościowym badaniem naukowym.
3. W pracy licencjackiej o charakterze badawczym wymagana jest znajomość statystyki opisowej i jej wykorzystanie do wnioskowania statystycznego. Badaną grupę w pracy licencjackiej charakteryzuje się przez procenty i statystykę opisową.
4. Praca licencjacka powinna zawierać elementy jednoznacznie wykazujące zdobycie i opanowanie umiejętności praktycznych przez przyszłych absolwentów.

2. Zasady redakcji pracy dyplomowej

2.1 Układ pracy

Praca dyplomowa powinna mieć następujący układ:

Strona tytułowa;

Strona z oświadczeniem promotora i studenta;

Wykaz skrótów;

Streszczenie i słowa kluczowe;

Spis treści;

Wstęp;

1. Problematyka badań w świetle literatury:

1.1; 1.2; 1.3 itd. Tytuły podrozdziałów;

2. Metodyka badań własnych:

2.1 Cel pracy i problemy/pytania badawcze

2.2 Materiał badań;

2.3 Metoda, technika i narzędzie badawcze;

3. Analiza wyników badań/analiza studium przypadku;

Dyskusja (dotyczy prac badawczych);

Wnioski i podsumowanie;

Piśmiennictwo;

Spis tabel (jeśli występują);

Spis rysunków (jeśli występują);
Spis załączników (jeśli występują);
Załączniki zgodnie z kolejnością ze spisu załączników (jeśli występują).

2.2 Strona tytułowa pracy dyplomowej, oświadczenia

Strona tytułowa pracy dyplomowej musi być zgodna z przyjętym standardem. Obowiązuje wzór strony tytułowej wraz z oświadczeniami i stroną streszczenia przedstawiony na stronie internetowej uczelni <http://www.akademiabialska.pl> (zakładka: Studenci/ Sprawy Studenckie/ Praca dyplomowa).

Strony te zgodnie z przedstawianym wzorem nie powinny mieć umieszczonego nagłówka, stopki jak również numeru strony.

2.3 Wykaz skrótów

Powinien zawierać wyjaśnienia wszystkich skrótów występujących w pracy w pełnym brzmieniu np.:

ABNS – Akademia Bialska Nauk Stosowanych

WHO (*ang. World Health Organization*) - Światowa Organizacja Zdrowia

2.4 Streszczenie i słowa kluczowe

Struktura streszczenia powinna obejmować wstęp, cele pracy, materiał i metody, podsumowanie wyników badań z wnioskami (max. 1000 znaków).

Należy podać minimum trzy słowa kluczowe.

2.5 Spis treści

Spis treści powinien zawierać informacje o elementach składowych pracy i ich rozmieszczeniu na poszczególnych stronach. W spisie powinny być wykazane wszystkie rozdziały i podrozdziały wyodrębnione w pracy. Strony zawierające spis treści nie powinny być numerowane.

2.6 Wstęp

Wstęp powinien zawierać uzasadnienie wyboru tematu i mieć charakter ogólny. We wstępie autor pracy powinien ukazać swoje intencje oraz przygotować czytelnika do lektury.

2.7 Struktura pracy – podział na rozdziały, podrozdziały

1. Problematyka badań w świetle piśmiennictwa

Powinna zawierać analizę teorii przedmiotowego problemu. Analiza ta musi zawierać odniesienia do piśmiennictwa przedmiotu w oparciu o źródła polsko- i obcojęzyczne (książki, monografie, czasopisma, normy, biuletyny, roczniki, akty prawne itd.). Dopuszczalne jest korzystanie ze stron internetowych skorelowanych z tematyką pracy określoną w tytule. Może być podzielona na podrozdziały numerowane kolejno 1.1; 1.2 itd.

2. Metodyka badań własnych

2.1 Cel pracy i problemy/pytania badawcze

Powinien zawierać jasno sformułowany cel pracy, który musi być zgodny z tematem pracy. Cel pracy powinien być zaprezentowany w taki sposób, by czytający pracę zrozumiał intencje badacza tj. powinien być krótki i zwięzły.

W pracy dyplomowej wymagane jest określenie problemów/pytań badawczych szczegółowych, które powinny być wymienione w punktach.

Prace kazuistyczne powinny zawierać sformułowany główny cel pracy i cele szczegółowe.

2.2 Materiał badań

Autor pracy powinien scharakteryzować/opisać materiał badań - pacjenta oraz teren/miejsce badań.

2.3 Metoda, technika i narzędzia badawcze

Należy opisać teoretycznie (w oparciu o stosowne dane źródłowe) metodę, technikę i narzędzie badawcze, w tym metody wykorzystane w analizie statystycznej.

3. Analiza wyników badań/analiza studium przypadku

W pracy badawczej wyniki badań powinny być opisane w sposób czytelny tj. zaprezentowane w formie opisowej i graficznej (tabele, wykresy) z uwzględnieniem wyników analizy statystycznej i danych procentowych grupy badanej. Wyniki muszą dotyczyć głównego problemu badawczego. Ich układ zależy od zebranego materiału i przyjętego sposobu prezentacji.

W pracy kazuistycznej pogłębiony opis stanu pacjenta z wykorzystaniem zastosowanej w pracy metody badawczej. W pracy kazuistycznej rozdział 3. Analiza studium przypadku, powinien zawierać takie podrozdziały jak: plan opieki/interwencje obejmujące rozpoznanie problemów zdrowotnych pacjenta, cel podjętych działań, opis realizacji działań, uzasadnienie, ocenę (ewaluację) działań.

Dyskusja

Powinna zawierać omówienie i interpretację uzyskanych wyników. Dyskusja powinna uwzględniać: przedstawienie najbardziej istotnych informacji uzyskanych na podstawie przeprowadzonej analizy wyników badań w odniesieniu do już opublikowanych wyników innych autorów.

Wnioski i podsumowanie

Wnioski wyprowadza się w pracy badawczej. Należy przedstawić je w kilku punktach. Powinny być sformułowane w sposób jasny i muszą odpowiadać celowi pracy, problemom badawczym (głównym i szczegółowym). Powinno poprzedzać je odpowiednie omówienie sumujące całą pracę. Podsumowanie musi odnosić się do całości treści pracy. Powinno zawierać elementy wdrożeniowe.

3. Techniczne zasady pisania prac dyplomowych

3.1 Zasady ogólne

Praca dyplomowa licencjacka, inżynierska lub magisterska musi być opracowaniem w formie zwartego tekstu o liczbie stron adekwatnej dla właściwego opracowania tematu.

Podczas opracowywania pracy dyplomowej należy przyjąć następujące ustalenia:

- Zalecana czcionka Calibri (konsekwentnie stosowana w całej pracy);
- Rozmiar czcionki: tytuły rozdziałów 16 pkt, tytuły podrozdziałów 14 pkt i tekst 12 pkt;
- Marginesy dla wydruku jednostronnego: wewnętrzny 3,5 cm, zewnętrzny 2,5 cm, górny i dolny 2,5 cm;
- Marginesy dla wydruku dwustronnego – do archiwum: lustrzane;
- Interlinia w tekście pracy 1,5 wiersza; w tabelach 1 wiersz
- Odstępy w pracy 12 pkt przed i 12 pkt po dla tytułów, podtytułów, akapitów;
- Numerowanie stron automatyczne, w prawym dolnym rogu strony (ujawnione od strony, na której zaczyna się Wstęp);
- Tekst justowany obustronnie.

3.2 Numerowanie części pracy

W pracy dyplomowej do numeracji rozdziałów i podpunktów należy stosować numerację cyframi arabskimi, np. 1., 1.1, 1.2, 1.2.1, 1.2.2, 1.3, 2., 2.1, 2.2 itd. Należy przy tym pamiętać, że nie może istnieć punkt 1.2.1. jeżeli nie ma punktu 1.2.2., tzn. nie można stosować pojedynczych podpunktów.

3.3 Język i styl pracy

Nie należy pisać pracy w pierwszej osobie, np. „napisałem”, „uważamy”, itp. Należy używać formy bezosobowej, np. „wykonano badania”, „przeprowadzono analizę i stwierdzono, że...”. W pracy nie należy również używać mowy potocznej.

W celu wyróżnienia fragmentu pracy można stosować pogrubienia albo kursywę jednolicie w całej pracy. W przypadku używania w pracy skrótowców należy zawsze najpierw użyć pełnej nazwy, obok której w nawiasie powinien znaleźć się jej skrócony zapis (nie dotyczy to standardowych oznaczeń jednostek miary) np. *Akademia Bialska Nauk Stosowanych (ABNS)* natomiast skrótowce w języku angielskim np. *ang. Central Processing Unit (CPU)*.

Po tytule rozdziału lub podrozdziału nie stawia się kropki, a tytułów części pracy nie umieszcza się w cudzysłowie. Pomiedzy tytułem części pracy wyższego rzędu a pierwszym tytułem jej części niższego rzędu (podtytułem) nie należy umieszczać tekstu w jakiegokolwiek formie. Podrozdziału nie można zaczynać od rysunku, wzoru lub tabeli, jak również nie może się on kończyć tymi elementami. Nie może składać się z samych rysunków, wzorów i/lub tabel. Należy dodać krótkie wprowadzenie do każdego z tych elementów.

Rozdziały główne (np. 1., 2.) rozpoczynamy od kolejnych stron. Jeżeli stosowane są wyliczenia, należy używać punktów i ułamków, w sposób jednolicie przyjęty w całej pracy. Należy wówczas odpowiednio zadbać o interpunkcję, tzn. jeżeli pozycja zaczyna się dużą literą, to powinna zakończyć się kropką (wykrzyknikiem, znakiem zapytania), natomiast dla małej litery wyliczenia należy zakończyć średnikami lub przecinkami.

3.4 Rysunki

Rysunki zamieszczone w pracy dyplomowej powinny być grupowane. Rysunki muszą być czytelne, zrozumiałe i opisane z powołaniem się na źródło. Opis przykładowego obrazu przedstawiono na rysunku 1.

Rys. 1. Logo Akademii Białskiej Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II

Źródło: <http://www.akademiabialska.pl> (dostęp 05.03.2022)

Numerując rysunki należy przyjąć jedną z zasad: numerację ciągłą w całej pracy lub numerację dwuczłonową, gdzie pierwszy człon oznacza numer rozdziału, a drugi numer rysunku w danym rozdziale. Rysunki należy podpisywać czcionką rozmiar 11 pkt, powinny być umieszczone wraz z opisem pod rysunkiem i podaniem źródła (kursywa).

3.5 Tabele i wzory

W pracy dyplomowej autor, zamieszczając tabele, powinien używać przyjętego stylu tabeli konsekwentnie w całej pracy. Tabelę należy opisywać czcionką 11 pkt. zamieszczając opis nad tabelą. Zawsze należy określić jej źródło (pod tabelą, czcionka 11 pkt., kursywa). Przykład przedstawiony został w tabeli 1.

Tab. 1. Charakterystyka materiału badań

Wartość \ Płeć	Kobieta	Mężczyzna
Średnia	154,4	154,5
Odchylenia standardowe	21,02	24,43
Test t-Studenta	t= -0,02; p= 0,983	

Źródło: *Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii Białskiej Nauk Stosowanych im. Jana Pawła II*

Zasada numeracji tabel jest taka sama jak rysunków (numeracja ciągła lub dwuczłonowa). Należy stosować jednolitą zasadę w całej pracy.

Wzory umieszcza się w kolejnym wierszu w sposób wypośrodkowany, a ich numery podaje się z prawej strony w nawiasach zwykłych.

Przykład wzoru 1:

$$\sum_{x=1}^{x=n} \frac{x^2 + 1}{x} = \dots \quad (1)$$

Zasada numeracji wzorów jest taka sama jak rysunków i tabel (numeracja ciągła lub dwuczłonowa). Należy stosować jednolitą zasadę w całej pracy.

3.6 Odwołania do piśmiennictwa

Opracowując pracę dyplomową autor zobligowany jest do powoływania się na odpowiednie źródła literaturowe i wykorzystane materiały. W związku z powyższym, w tekście pracy w odpowiednich miejscach, autor powołuje się na źródło. W całej pracy należy przyjąć jedną z zasad odwołań do piśmiennictwa: system harwardzki lub odwołania do literatury w przypisach w numeracji ciągłej lub styl vancouver (styl numeryczny) rekomendowany przez International Committee of Medical Journal Editors.

Zgodnie z zasadą odwołań do piśmiennictwa w systemie harwardzkim należy podać w nawiasach okrągłych nazwisko autora, rok wydania publikacji, np. (Nowak, 2013). Jeżeli dana publikacja ma dwóch autorów, podaje się oba nazwiska, łącząc je spójnikiem „i”, np. (Nowak i Kowalski, 2011). W przypadku trzech autorów spójnik „i” stawia się przed ostatnim nazwiskiem, np. (Nowak, Kowalski i Malinowski, 2010). Jeżeli autorów jest więcej niż trzech podaje się nazwisko tylko pierwszego z nich z dopiskiem i in., np. (Nowak i in., 2008). W sytuacji, gdy autor pracy dyplomowej korzysta z różnych publikacji, których autorzy mają te same nazwiska i ten sam rok wydania, wówczas rozróżnia się je za pomocą pierwszych liter imion autorów, np. (Nowak A., 2009; Nowak B., 2009). Przyjmuje się również zasadę, iż kilka publikacji cytowanych jednocześnie (w jednym nawiasie) szereguje się w kolejności chronologicznej, a nie według alfabetu. Powołując się na opracowania i raporty przygotowane przez organizacje, instytucje itp., które nie mają podanych autorów (lub redaktorów), wówczas zamiast autora podaje się nazwę tych organizacji, np. (GUS, 2013), (PKN, 2013), (Dz. U. nr 11 poz. 123 z dn. 12.12.2012). Gdy dokonywane jest bezpośrednie cytowanie z cudzej pracy, należy dokładnie oznaczyć przytaczany fragment za pomocą cudzysłowu, podając na końcu w nawiasie okrągłym nazwisko autora/autorów, rok wydania publikacji oraz stronę, np. (...) nawet bardzo szybko rozwijające się przedsiębiorstwa powinny „na każdym kroku analizować ryzyko realizowanych procesów biznesowych” (Niedbała i in., 2010 s. 33).

Natomiast zgodnie z zasadą odwołań do piśmiennictwa w systemie vancouver cytowanie w tekście to numer odpowiadający odpowiedniemu numerowi źródła w spisie piśmiennictwa, co oznacza, że zamiast nazwisk autorów i dat stosuje się liczby. Charakterystyczną cechą stylu vancouver jest wymóg uporządkowania piśmiennictwa w kolejności ich występowania w tekście.

Na końcu pracy autor umieszcza spis piśmiennictwa, z którego korzystał zgodnie z przyjętym stylem, na przykład:

- [1] Boć J., *Jak pisać pracę magisterską*, Wyd. Kolonia, Wrocław 2003.
- [2] Budzeń H., *Przygotowanie pracy magisterskiej: przewodnik metodyczny*, Wyd. Politechniki Radomskiej, Radom 2000.
- [3] Burek J., *Poradnik dyplomanta*, Wyd. Politechniki Rzeszowskiej, Rzeszów 2001.
- [4] Czaja S., Jakubczyk Z., *Model optymalnej eksploatacji kopalni Tietenberga*, „Ekonomia i Środowisko” 1995, nr 7.
- [5] Rogall H., *Podstawowe założenia ekonomii zrównoważonej*, w: *Od koncepcji ekorozwoju do ekonomii zrównoważonego rozwoju*, red. D. Kiełczewski, Wyd. Wyższej Szkoły Ekonomicznej, Białystok 2009.
- [6] Smith E., Gray S.D., Kowal R., Frequency and effects of teachers’ voice problems. *J Voice* 1997, 11(1): 81-87.

lub

1. *Dobre obyczaje w nauce. Zbiór zasad i wytycznych*, Wyd. PAN, Warszawa 2001.
2. Kenny P., *Panie Przewodniczący, Panie, Panowie...: przewodnik po sztuce i technice wystąpień publicznych ułożony specjalnie dla inżynierów i pracowników nauki*, Wyd. Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1995.
3. Kolman R., *Poradnik dla doktorantów i habilitantów*, Oficyna Wydawnicza Ośrodka Postępu Organizacyjnego, Bydgoszcz 2000.

Za spisem piśmiennictwa należy podać także akty prawne oraz datowane źródła internetowe stron wykorzystanych w pracy jako osobną pozycję spisu wg przykładu:

- [1] www.bip.gov.pl, [11.09.2020]
 - [2] www.sejm.gov.pl, [14.09.2020]
 - [3] www.vat.pl, [25.09.2020]
- lub
- 1. www.bip.gov.pl (11.09.2020)
 - 2. www.sejm.gov.pl (14.09.2020)
 - 3. www.vat.pl (25.09.2020)

W przypadku korzystania z artykułów naukowych w spisie piśmiennictwa powinien być podany cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego (DOI ang. *digital object identifier*), jeśli został nadany do artykułu, w formie pełnego linku na końcu opisu bibliograficznego.

W spisie piśmiennictwa i spisie stron internetowych podaje się tylko pozycje wykorzystane w pracy.

3.7 Przypisy dolne

Przypisy dolne w przypadku stosowania systemu harwardzkiego, służą autorowi do uzupełniania, interpretowania i komentowania myśli poruszanych w tekście. Przypisy dolne należy stosować do rozszerzonej analizy opisywanych zjawisk, które wymagają wyjaśnienia lub porównania z innymi zjawiskami, np. Samodzielność oznacza osiąganie „takiego poziomu rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego, który umożliwia względnie samodzielne i niezależne funkcjonowanie w społeczeństwie”¹.

¹ J. Boć, *Jak pisać pracę magisterską*, Wyd. Kolonia, Wrocław 2003, s. 23.